

Čtvrtek 11. března 2021

P9_TA(2021)0080

Geneticky modifikovaná bavlna GHB614 × T304-40 × GHB119

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2021 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou bavlnu GHB614 × T304-40 × GHB119, sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (D070621/02 – 2021/2553(RSP))

(2021/C 474/06)

Evropský parlament,

- s ohledem na návrh prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou bavlnu GHB614 × T304-40 × GHB119, sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (D070621/02,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 ze dne 22. září 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech ⁽¹⁾, a zejména na čl. 7 odst. 3 a čl. 19 odst. 3 uvedeného nařízení,
- s ohledem na prováděcí nařízení Komise (EU) č. 503/2013 o žádostech o povolení geneticky modifikovaných potravin a krmiv v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 a o změně nařízení Komise (ES) č. 641/2004 a (ES) č. 1981/2006 ⁽²⁾,
- s ohledem na hlasování Stálého výboru pro potravinový řetězec a zdraví zvířat podle článku 35 nařízení (ES) č. 1829/2003, které proběhlo dne 11. ledna 2021 a na němž nebylo přijato žádné stanovisko,
- s ohledem na články 11 a 13 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí ⁽³⁾,
- s ohledem na stanovisko Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) ze dne 21. června 2018, které bylo zveřejněno dne 25. července 2018 ⁽⁴⁾,
- s ohledem na svá předchozí usnesení o námitkách proti povolení geneticky modifikovaných organismů (GMO) ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 268, 18.10.2003, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. L 157, 8.6.2013, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13.

⁽⁴⁾ Vědecké stanovisko panelu EFSA pro geneticky modifikované organismy k posouzení geneticky modifikované bavlny GHB614 × T304-40 × GHB119 pro použití, dovoz a zpracování jako potravina a krmivo podle nařízení (ES) č. 1829/2003 (žádost EFSA-GMO-NL-2014-122), EFSA Journal 2018;16(7):5349, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2018.5349>.

⁽⁵⁾ Parlament přijal ve svém osmém volebním období 36 usnesení o námitkách proti povolení GMO. Ve svém devátém volebním období Parlament dále přijal tato usnesení:

- usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. října 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0028),
- usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. října 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0029),

Čtvrtek 11. března 2021

— s ohledem na čl. 112 odst. 2 a 3 jednacího řádu,

-
- usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. října 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 a geneticky modifikovanou kukuřici spojující dvě, tři nebo čtyři z genetických modifikací MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 a DAS-40278-9, sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0030),
 - usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. listopadu 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou bavlnu LL Cotton25 (ACS-GHØØ1-3), sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0054),
 - usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. listopadu 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju MON 89788 (MON-89788-1), sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0055),
 - usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. listopadu 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 a podkombinace MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 a NK603 × DAS-40278-9, sestávajících z nich nebo jsou z nich vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0056),
 - usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. listopadu 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 a geneticky modifikovanou kukuřici spojující dvě, tři, čtyři nebo pět z genetických modifikací Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 a GA21, sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0057),
 - usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. května 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0069),
 - usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. listopadu 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 a geneticky modifikovanou kukuřici spojující dvě nebo tři z genetických modifikací MON 87427, MON 89034, MIR162 a NK603, sestávajících z nich nebo jsou z nich vyrobeny, na trh, a o zrušení prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2018/1111 v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0291),
 - usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. listopadu 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0292);
 - usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. listopadu 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 a geneticky modifikovanou kukuřici spojující dvě, tři nebo čtyři z genetických modifikací MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 a NK603, sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0293),
 - usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. prosince 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0365),
 - usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. prosince 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 a geneticky modifikovanou kukuřici spojující dvě nebo tři z genetických modifikací MON 87427, MON 89034, MIR162 a MON 87411, sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0366),
 - usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. prosince 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0367),
 - usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. prosince 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 88017 (MON-88Ø17-3), sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0368),
 - usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. prosince 2020 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 89034 (MON-89Ø34-3), sestávajících z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2020)0369).

Čtvrtek 11. března 2021

— s ohledem na návrh usnesení Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

- A. vzhledem k tomu, že dne 30. září 2014 předložila společnost Bayer CropScience AG (dále jen „žadatel“) žádost o uvedení potravin, složek potravin a krmiv, které obsahují geneticky modifikovanou bavlnu GHB614 × T304-40 × GHB119 (dále jen „geneticky modifikovaná bavlna“), sestávající z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh v souladu s články 5 a 17 nařízení (ES) č. 1829/2003; vzhledem k tomu, že žádost se rovněž vztahovala na uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou bavlnu nebo z ní sestávají, na trh pro jakákoli jiná použití než v potravinách a krmivech, s výjimkou pěstování;
- B. vzhledem k tomu, že dne 21. června 2018 přijal úřad EFSA k dotyčné žádosti kladné stanovisko, které bylo zveřejněno dne 25. července 2018;
- C. vzhledem k tomu, že geneticky modifikovaná bavlna pochází z křížení tří genetických modifikací bavlny, je odolná vůči herbicidům obsahujícím glufosinát a glyfosát („doplňkové herbicidy“) a produkuje dva insekticidní proteiny („Bt“ nebo „Cry“ toxiny): Cry1Ab a Cry2Ae, které jsou toxické pro některé larvy hmyzu žijící na bavlně⁽⁶⁾;
- D. vzhledem k tomu, že i když je lidská spotřeba bavlníkového oleje v Evropě zjevně relativně nízká, lze tento olej nalézt v široké škále potravinářských výrobků, k nimž patří dresinky, majonézy, jemné pečivo, čokoládové pomazánky a lupínky; vzhledem k tomu, že bavlna je používána jako krmivo pro zvířata ve formě bavlníkových pokrutin / bavlníkové moučky nebo plnotučných bavlníkových semen⁽⁷⁾; vzhledem k tomu, že bavlnu lidé konzumují také ve formě bavlníkové mouky;
- E. vzhledem k tomu, že nařízení (ES) č. 1829/2003 stanoví, že geneticky modifikované potraviny nebo krmiva nesmí mít nepříznivé účinky na zdraví lidí a zvířat či na životní prostředí, a požaduje, aby Komise při návrhu svého rozhodnutí zohlednila veškerá příslušná ustanovení právních předpisů Unie a další opodstatněné faktory důležité pro danou záležitost; vzhledem k tomu, že tyto opodstatněné faktory by měly zahrnovat závazky Unie vyplývající z cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje, Pařížské dohody o změně klimatu a Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti;
- F. vzhledem k tomu, že prováděcí nařízení (EU) č. 503/2013 vyžaduje posouzení, zda předpokládané zemědělské postupy ovlivňují výsledek sledovaných vlastností; vzhledem k tomu, že podle uvedeného prováděcího nařízení je toto posouzení obzvláště důležité pro rostliny odolné vůči herbicidům; vzhledem k tomu, že kromě toho musí jednotlivé lokality vybrané pro polní pokusy odrážet odlišné meteorologické a agronomické podmínky, za kterých bude plodina pěstována;

Nedostatek údajů o genové expresi a složení rostlin

- G. vzhledem k tomu, že polní pokusy za účelem hodnocení složení a agronomického hodnocení geneticky modifikované bavlny byly prováděny ve Spojených státech pouze v osmi lokalitách, ale nikoli v jiných příslušných oblastech produkujících bavlnu; vzhledem k tomu, že k získání údajů o příslušných meteorologických podmínkách, za nichž lze rostliny pěstovat, byly použity pouze údaje z jednoho roku – 2012;
- H. vzhledem k tomu, že glufosinát a glyfosát nebyly jako doplňkové herbicidy použity ve vysokých dávkách, které lze očekávat v souvislosti se zvyšováním odolnosti plevelů;
- I. vzhledem k tomu, že úřad EFSA nepožadoval další studie, např. hodnocení v terénních podmínkách trvající více než jednu sezónu a prováděné v lokalitách jiných pěstitelských oblastí, kde je pěstována bavlna; vzhledem k tomu, že dále nebyly získány žádné údaje o extrémnějších environmentálních podmínkách, jako jsou podmínky způsobené změnou klimatu, i když bylo prokázáno, že environmentální faktory mohou ovlivnit expresi Bt toxinů⁽⁸⁾;

⁽⁶⁾ Stanovisko úřadu EFSA, s. 10.

⁽⁷⁾ Stanovisko úřadu EFSA, s. 22.

⁽⁸⁾ Viz např. Adamczyk, J. J. Jr., Meredith, W. R. Jr., „Genetic basis for variability of Cry1Ac expression among commercial transgenic *Bacillus thuringiensis* (Bt) cotton cultivars in the United States“ (Genetický základ pro variabilitu exprese Cry1Ac u komerčních transgenních kultivarů *Bacillus thuringiensis* (Bt) bavlny ve Spojených státech), *Journal of Cotton Science*, 2004, 8(1), s. 433–440, <https://pubag.nal.usda.gov/catalog/10670>.
a Trtikova, M., Wikmark, O.G., Zemp, N., Widmer, A., Hilbeck, A., „Transgene expression and Bt protein content in transgenic Bt maize (MON810) under optimal and stressful environmental conditions“ (Exprese transgenu a obsah Bt proteinu v transgenní Bt kukuřici (MON810) za optimálních a zátěžových environmentálních podmínek), *Plos ONE*, 2015:10(4), e0123011, <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0123011>.

Čtvrtek 11. března 2021

Nedostatečné posouzení doplňkových herbicidů

- J. vzhledem k tomu, že několik studií prokázalo, že geneticky modifikované plodiny, které jsou odolné vůči herbicidům, vedou k vyššímu používání doplňkových herbicidů, a to z velké části kvůli výskytu plevelu odolného vůči herbicidům⁽⁹⁾; vzhledem k tomu, že je proto třeba očekávat, že geneticky modifikovaná bavlna bude vystavena vyšším a opakovaným dávkám glufosinátu a glyfosátu a v důsledku toho může být ve sklizni přítomno větší množství reziduí;
- K. vzhledem k tomu, že stále přetrvávají otázky ohledně karcinogenity glyfosátu; vzhledem k tomu, že úřad EFSA dospěl v listopadu 2015 k závěru, že glyfosát pravděpodobně není karcinogenní, a Evropská agentura pro chemické látky dospěla v březnu 2017 k závěru, že jeho klasifikace není nutná; vzhledem k tomu, že Mezinárodní agentura pro výzkum nádorových onemocnění (specializovaná agentura Světové zdravotnické organizace zabývající se nádorovými onemocněními) v roce 2015 naopak označila glyfosát za látku, která u člověka pravděpodobně působí karcinogenně;
- L. vzhledem k tomu, že podle úřadu EFSA chybí toxikologické údaje umožňující provedení posouzení rizika, které pro spotřebitele představuje několik produktů rozkladu glyfosátu v souvislosti s pěstováním geneticky modifikovaných plodin odolných vůči glyfosátu⁽¹⁰⁾;
- M. vzhledem k tomu, že glufosinát je klasifikován jako látka toxická pro reprodukci (1B), a splňuje proto kritéria pro vyloučení vymezená v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009⁽¹¹⁾; vzhledem k tomu, že platnost povolení glufosinátu pro použití v Unii skončila dne 31. července 2018⁽¹²⁾; vzhledem k tomu, že u geneticky modifikované bavlny byla vytvořena dvojnásobná tolerance vůči glufosinátu, což umožňuje používání ještě vyšších dávek u těchto rostlin;
- N. vzhledem k tomu, že ze studií vyplývá, že glyfosát a glufosinát mohou mít vážný dopad na mikrobiom⁽¹³⁾, a proto než bude možné učinit jakýkoli závěr o dopadech na zdraví a bezpečnosti potravin, je třeba nejdříve posoudit dlouhodobou toxicitu (smíšenou toxicitu) Bt toxinů v celku potravin a krmiv na trávicí soustavu při postřiku glyfosátem a glufosinátem;
- O. vzhledem k tomu, že posuzování reziduí herbicidů a jejich produktů rozkladu zjištěných u geneticky modifikovaných rostlin se považuje za nespádající do působnosti komise pro geneticky modifikované organismy Evropského úřadu pro bezpečnost potravin, a proto se neprovádí jako součást postupu povolování GMO; vzhledem k tomu, že tato skutečnost je problematická, neboť v případě geneticky modifikovaných rostlin může samotná genetická modifikace ovlivňovat způsob, jakým dotčená geneticky modifikovaná rostlina odbourává doplňkové herbicidy, a složení, a tedy i toxicitu produktů rozkladu (metabolitů)⁽¹⁴⁾;

⁽⁹⁾ Viz například Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“ (Geneticky modifikované plodiny odolné vůči herbicidům, plevel a herbicidy: přehled a vliv), Environmental Management, leden 2016, 57(1), s. 31–48, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> a Benbrook, C. M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“ (Vlivy geneticky upravených plodin na používání pesticidů v USA – prvních šestnáct let), Environmental Sciences Europe; 28. září 2012, sv. 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>.

⁽¹⁰⁾ Závěr Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) o přezkumu posouzení rizik účinné látky glyfosát z hlediska jejího použití jako pesticidu, EFSA Journal 2015; 13(11):4302, s. 3, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4302>.

⁽¹¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnice Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Úř. věst. L 309, 24.11.2009, s. 1).

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

⁽¹³⁾ Viz např. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304389420301400?via%3Dihub>.

⁽¹⁴⁾ To je i případ glyfosátu, jak je uvedeno v odůvodněném stanovisku úřadu EFSA nazvaném Přezkum týkající se stávajících maximálních limitů reziduí pro glyfosát v souladu s článkem 12 nařízení (ES) č. 396/2005, EFSA Journal 2018; 16(5):5263, s. 12, <https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263>.

Čtvrtek 11. března 2021

Nedořešené otázky týkající se Bt toxinů

- P. vzhledem k tomu, že k provedení bezpečnostních studií byly použity proteiny Cry1Ab, které produkuje bakterie *Escherichia coli* (*E. coli*), a Cry2Ae, které produkuje *B. thuringiensis*, a nikoli proteiny produkované samotnou geneticky modifikovanou rostlinou⁽¹⁵⁾, což znamená, že posouzení toxických účinků je založeno na předpokládané rovnocennosti Bt toxinů produkovaných uměle v bakteriích s Bt toxiny produkovanými rostlinou; vzhledem k tomu, že by však hodnocení za účelem náležitého zohlednění synergických účinků nemělo být založeno pouze na zkouškách s transgenními Bt toxiny produkovanými mikrobiálními systémy;
- Q. vzhledem k tomu, že toxikologickým testům prováděným s izolovanými proteiny lze navíc přisuzovat jen malý význam, neboť Bt toxiny v geneticky modifikovaných plodinách, jako např. kukuřice, bavlna či sója, jsou přirozeně toxickejší než izolované Bt toxiny; vzhledem k tomu, že to je způsobeno tím, že inhibitory proteináz (PI) přítomné v rostlinné tkáni mohou zvýšit toxicitu Bt toxinů tím, že zpomalí jejich degradaci; vzhledem k tomu, že tento jev byl prokázán v řadě vědeckých studií, včetně studie, která byla vypracována pro společnost Monsanto před 30 lety, z níž vyplývá, že i přítomnost extrémně nízkých hladin inhibitorů proteináz zvýšila toxicitu Bt toxinů až dvacetinásobně⁽¹⁶⁾;
- R. vzhledem k tomu, že tyto účinky nebyly nikdy zohledněny při hodnocení rizik úřadu EFSA, i když se týkají všech Bt rostlin schválených pro dovoz nebo pěstování v Unii; vzhledem k tomu, že nelze vyloučit rizika vyplývající z této zvýšené toxicity způsobené interakcí mezi inhibitory proteináz a Bt toxiny pro lidi a zvířata konzumující potraviny a krmiva obsahující Bt toxiny;
- S. vzhledem k tomu, že několik studií ukázalo, že byly pozorovány vedlejší účinky, které mohou mít dopad na imunitní systém po expozici Bt toxinům, a že některé Bt toxiny mohou mít adjuvantní vlastnosti⁽¹⁷⁾, což znamená, že mohou zvyšovat alergenicitu jiných proteinů, s nimiž přijdou do styku;
- T. vzhledem k tomu, že se má za to, že posouzení potenciální interakce reziduí herbicidů a jejich metabolitů s Bt toxiny nespadá do působnosti vědecké komise EFSA pro GMO a neprovádí se proto jako součást posouzení rizik; vzhledem k tomu, že je to problematické, protože je známo, že rezidua postřiku glyfosátem a glufosinátem narušují mikrobiom, což může například posílit imunitní reakce v kombinaci s Bt toxiny⁽¹⁸⁾;

Bt plodiny: účinky na necílové organismy a zvýšená rezistence

- U. vzhledem k tomu, že na rozdíl od používání insekticidů, kdy k expozici dochází v okamžiku postřiku a po omezený čas poté, vede používání geneticky modifikovaných Bt plodin ke kontinuální expozici cílových a necílových organismů Bt toxinům;

⁽¹⁵⁾ Vědecké stanovisko vědecké komise úřadu EFSA pro geneticky modifikované organismy k žádosti EFSA-GMO-NL-2011-97 o uvedení geneticky modifikované bavlny T304-40 rezistentní vůči hmyzu a tolerantní vůči herbicidům na trh pro použití, dovoz a zpracování jako potravina a krmivo podle nařízení (ES) č. 1829/2003 společností Bayer CropScience AG, EFSA Journal 2013; 11(6):3251, (<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3251>), a vědecké stanovisko vědecké komise úřadu EFSA pro geneticky modifikované organismy k žádosti (EFSA-GMO-NL-2011-96) o uvedení bavlny GHB119 rezistentní vůči hmyzu a tolerantní vůči herbicidům na trh pro použití, dovoz a zpracování jako potravina a krmivo podle nařízení (ES) č. 1829/2003 společností Bayer CropScience AG, EFSA Journal 2016; 14(10):4586, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4586>, s. 14.

⁽¹⁶⁾ MacIntosh, S. C., Kishore, G. M., Perlak, F. J., Marrone, P. G., Stone, T. B., Sims, S. R., Fuchs, R. L., „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“ (Zvýšení insekticidní aktivity *Bacillus thuringiensis* inhibitory serinových proteináz), Journal of Agricultural and Food Chemistry, 38, s. 1145–1152, <https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051>.

⁽¹⁷⁾ Shrnutí viz Rubio Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“ (Přehled bezpečnostních a biologických účinků Cry toxinů z *Bacillus thuringiensis* u savců), Journal of Applied Toxicology, květen 2016, 36(5), s. 630–648, <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jat.3252/full>.

⁽¹⁸⁾ Parenti, M. D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C., „Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins“ (Přehled odborné literatury na podporu posouzení schopnosti proteinů působit jako adjuvans / imunogenity), EFSA Supporting Publications, leden 2019, 16(1): 1551, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551>.

Čtvrtek 11. března 2021

- V. vzhledem k tomu, že předpoklad, že Bt toxiny mají jediný cílově specifický způsob účinku, již nemůže být považován za správný, a že nelze vyloučit účinky na necílové organismy⁽¹⁹⁾; vzhledem k tomu, že se objevují zprávy o tom, že je rozličnými způsoby postižován rostoucí počet necílových organismů; vzhledem k tomu, že v nedávném přehledu je zmíněno 39 recenzovaných publikací, v nichž jsou hlášeny významné nepříznivé účinky Bt toxinů na mnoho „nezahrnutých“ druhů⁽²⁰⁾;
- W. vzhledem k tomu, že řada necílových organismů v Unii může být vystavena účinkům Bt toxinů prostřednictvím úniku, odpadu či hnoje v důsledku dovozu Bt plodin; vzhledem k tomu, že v rámci posouzení rizik nebyly hodnoceny žádné účinky na necílové organismy;
- X. vzhledem k tomu, že se posouzení rizik nezabývalo rizikem vzniku rezistence vůči Bt toxinům u cílových škůdců, jež by mohla vést k používání pesticidů, které budou méně bezpečné pro životní prostředí, nebo k větším dávkám a k většímu počtu aplikací na geneticky modifikované plodiny v pěstitelské zemi; vzhledem k tomu, že Úřad pro ochranu životního prostředí Spojených států amerických plánuje postupné ukončení pěstování mnoha hybridních odrůd Bt kukuřice, jakož i některých odrůd Bt bavlny v příštích třech až pěti letech kvůli zvyšující se rezistenci hmyzu vůči těmto plodinám⁽²¹⁾;
- Y. vzhledem k tomu, že ačkoli se tvrdí, že používání Bt plodin vede k poklesu v používání insekticidů, studie nedávno zveřejněná ve Spojených státech⁽²²⁾ dospěla k závěru, že „několik analýz zabývajících se vlivem Bt plodin na vzorce používání pesticidů patrně nezohlednilo ošetřování semen, a tak mohlo pokles v používání insekticidů v souvislosti s Bt plodinami (zejména, pokud jde o „ošetřenou plochu“) nadhodnotit“;
- Z. vzhledem k tomu, že Unie je smluvní stranou Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti, která jasně stanoví, že jak vyvážející, tak dovážející země mají mezinárodní odpovědnost v oblasti biologické rozmanitosti;

Připomínky příslušných orgánů členských států

- AA. vzhledem k tomu, že členské státy během tříměsíčního období konzultací předložily úřadu EFSA řadu kritických připomínek⁽²³⁾; vzhledem k tomu, že tyto kritické reakce zahrnují připomínky, že údaje a analýzy údajů poskytnutých o fenotypovém hodnocení, složení a toxicitě jsou nedostatečné, že analýza složení nezohledňuje rezidua ani metabolity doplňkových herbicidů a že návrh žadatele na plán monitorování životního prostředí nesplňuje cíle vymezené v příloze VII směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES⁽²⁴⁾ a že u monitorovacích činností nejsou uvedeny příslušné cíle ochrany; vzhledem k tomu, že příslušný orgán jednoho členského státu zamítl návrh na uvedení geneticky modifikované bavlny na trh, neboť předchozí hodnocení tří jednotlivých genetických modifikací nebyla dostatečná k zajištění vysoké ochrany lidského zdraví;

Dodržování mezinárodních závazků Unie

- AB. vzhledem k tomu, že zpráva zvláštního zpravodaje OSN pro právo na potraviny z roku 2017 dospěla k závěru, že zejména v rozvojových zemích mají nebezpečné pesticidy katastrofické dopady na zdraví⁽²⁵⁾; vzhledem k tomu, že podle cíle udržitelného rozvoje OSN č. 3.9 se má do roku 2030 podstatně snížit počet úmrtí a nemocí způsobených nebezpečnými chemickými látkami a znečištěním ovzduší a kontaminací vody a půdy⁽²⁶⁾; vzhledem k tomu, že povolení dovozu geneticky modifikované bavlny by zvýšilo poptávku po této plodině ošetřené herbicidem, který je toxický pro reprodukci a který již není povolen pro použití v Unii, čímž by se zvýšila expozice pracovníků ve třetích zemích; vzhledem k tomu, že riziko zvýšené expozice pracovníků je zvláště znepokojivé v souvislosti s větším množstvím herbicidů používaných u geneticky modifikovaných plodin, které jsou vůči herbicidům tolerantní;

⁽¹⁹⁾ Viz např. Hilbeck, A. a Otto, M., „Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO risk assessment“ (Specifičnost a kombinované účinky *Bacillus thuringiensis* Cry toxinů v kontextu posuzování rizik spojených s geneticky modifikovanými organismy), *Frontiers in Environmental Science* 2015, 3:71, <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fenvs.2015.00071/full>.

⁽²⁰⁾ Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bohn, T., „Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design“ (Insekticidní Bt plodiny. Přístup úřadu EFSA k posuzování rizik u geneticky modifikovaných Bt rostlin záměrně selhává), *RAGES* 2020, s. 4, https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_report-Insecticidal%20Bt%20plants.pdf.

⁽²¹⁾ <https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn>

⁽²²⁾ Douglas, M. R., Tooker, J. F., „Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops“ (Rozsáhlé využívání ošetřování semen vedlo k rychlému nárůstu využití neonicotinoidních insekticidů a preventivní ochrany před škůdci u polních plodin v USA), *Environmental Science and Technology* 2015, 49, 8, s. 5088–5097, <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g>.

⁽²³⁾ Připomínky členských států, které jsou dostupné prostřednictvím registru dotazů úřadu EFSA (odkaz: EFSA-Q-2014-00721): <https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions>.

⁽²⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES ze dne 12. března 2001 o záměrném uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/220/EHS (Úř. věst. L 106, 17.4.2001, s. 1).

⁽²⁵⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>

⁽²⁶⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>

Čtvrtek 11. března 2021

Nedemokratické rozhodování

- AC. vzhledem k tomu, že hlasování Stálého výboru pro potravinový řetězec a zdraví zvířat podle článku 35 nařízení (ES) č. 1829/2003, které proběhlo dne 11. ledna 2021, nevedlo k vydání žádného stanoviska, což znamená, že příslušné povolení nepodpořila kvalifikovaná většina členských států; vzhledem k tomu, že 13 členských států (které tvoří 35,52 % obyvatel Unie) hlasovalo proti povolení, zatímco pouze 10 členských států (které tvoří 27,49 %) hlasovalo pro; vzhledem k tomu, že 4 členské státy (které tvoří 37 %) se zdržely hlasování;
- AD. vzhledem k tomu, že Komise označuje skutečnost, že rozhodnutí o povolení GMO jsou i nadále přijímána Komisí, aniž by se pro ně vyslovila kvalifikovaná většina členských států (což je do velké míry výjimka u povolování produktů obecně, ale u rozhodování o povolení geneticky modifikovaných potravin a krmiv se to stalo pravidlem), jako problematickou;
- AE. vzhledem k tomu, že Evropský parlament ve svém osmém volebním období přijal celkem 36 usnesení o námitkách proti uvádění potravin a krmiv vyrobených z GMO na trh (33 usnesení) a proti pěstování GMO v Unii (tři usnesení); vzhledem k tomu, že v devátém volebním období přijal Evropský parlament již 16 námitek proti uvádění GMO na trh; vzhledem k tomu, že u žádného z těchto GMO nebylo dosaženo kvalifikované většiny členských států pro jeho povolení; vzhledem k tomu, že důvody, proč členské státy nepodporují povolení, zahrnují nedodržení zásady předběžné opatrnosti v povolovacím postupu a odborné obavy týkající se hodnocení rizik;
- AF. vzhledem k tomu, že Komise bez ohledu na vlastní uznání nedostatků z hlediska demokratických principů, nedostatečnou podporu ze strany členských států i námitky Parlamentu i nadále geneticky modifikované organismy povoluje;
- AG. vzhledem k tomu, že pro to, aby Komise měla možnost GMO nepovolit, pokud se kladně nevysloví kvalifikovaná většina členských států v odvolacím výboru, není zapotřebí žádné změny právních předpisů⁽²⁷⁾;
1. domnívá se, že návrh prováděcího rozhodnutí Komise překračuje prováděcí pravomoci stanovené v nařízení (ES) č. 1829/2003;
2. domnívá se, že návrh prováděcího rozhodnutí Komise není v souladu s právními předpisy Unie, neboť není slučitelný s cílem nařízení (ES) č. 1829/2003, který podle obecných zásad, jež jsou stanoveny v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002⁽²⁸⁾, spočívá ve vytvoření základních ustanovení pro zajištění vysoké úrovně ochrany lidského života a zdraví, zdraví a dobrých životních podmínek zvířat, zájmů v oblasti životního prostředí a zájmů spotřebitele v souvislosti s geneticky modifikovanými potravinami a krmivy při současném zajištění účinného fungování vnitřního trhu;
3. vyzývá Komisi, aby vzala zpět návrh prováděcího rozhodnutí;
4. vítá skutečnost, že Komise v dopise poslancům ze dne 11. září 2020 konečně uznala, že je třeba při rozhodování o povolení GMO zohlednit udržitelnost⁽²⁹⁾; vyjadřuje však hluboké zklamání nad tím, že od té doby Komise navzdory pokračujícím námitkám Parlamentu a hlasování proti ze strany většiny členských států nadále povoluje dovoz GMO do Unie;
5. vyzývá Komisi, aby s nejvyšší naléhavostí pokročila ve věci vypracování kritérií udržitelnosti a plně při tom zapojila Parlament; vyzývá Komisi, aby poskytla informace o tom, jak bude tento proces probíhat a jaký bude jeho harmonogram;

⁽²⁷⁾ Podle nařízení (EU) č. 182/2011 (čl. 6 odst. 3) Komise může, ale nemusí dané povolení vydat, pokud se v odvolacím výboru nevyjádří pro kvalifikovaná většina členských států.

⁽²⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin (Úř. věst. L 31, 1.2.2002, s. 1).

⁽²⁹⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

Čtvrtek 11. března 2021

6. připomíná svou výzvu Komisi, aby neschvalovala geneticky modifikované plodiny odolné vůči herbicidům, dokud nebudou případ od případu komplexně prošetřena zdravotní rizika spojená s rezidui, což vyžaduje plné posouzení reziduí po postřiku těchto geneticky modifikovaných plodin doplňkovými herbicidy, posouzení produktů rozkladu herbicidů a veškerých kombinovaných účinků, včetně samotné geneticky modifikované rostliny;
7. opakuje svoji výzvu Komisi, aby pro účely použití jako potraviny nebo krmiva nepovolila dovoz žádné rostliny, jež byla geneticky modifikována k odolnosti vůči herbicidu, který není povolen pro použití v Unii;
8. vyzývá úřad EFSA, aby konečně akceptoval podstatné rozdíly mezi přirozeně se vyskytujícími Bt toxiny a těmi, které jsou exprimovány syntetickými transgeny v geneticky modifikovaných rostlinách, a aby rozšířil své posouzení rizik tak, aby plně zohledňovalo veškeré interakce mezi Bt toxiny, geneticky modifikovanými rostlinami a jejich obsahovými látkami, rezidui postřiku doplňkovými herbicidy a životním prostředím a jejich kombinované účinky, jakož i dopady na zdraví a bezpečnost potravin;
9. vyzývá úřad EFSA, aby již neakceptoval studie toxicity založené na izolovaných proteinech, u nichž je pravděpodobné, že budou mít odlišnou strukturu a biologické účinky než ty, které produkuje samotná rostlina, a aby požadoval, aby byly všechny zkoušky prováděny s použitím tkání z geneticky modifikované rostliny;
10. vyzývá úřad EFSA, aby zajistil, že údaje z hodnocení v terénních podmínkách nebo ze skleníků budou pokrývat dostatečně širokou škálu agronomických a environmentálních podmínek, aby bylo možné posoudit dopad všech zátěžových faktorů, s nimiž je při pěstování nutné počítat, na genovou expresi a složení rostlin;
11. vyzývá úřad EFSA, aby zajistil, že údaje z hodnocení v terénních podmínkách nebo ze skleníků budou pokrývat dostatečně širokou škálu jednotlivých odrůd, aby bylo možné posoudit dopad různých genetických profilů na genovou expresi a složení rostlin;
12. vyzývá úřad EFSA, aby si vyžádal údaje o dopadu spotřeby potravin a krmiv získaných z geneticky modifikovaných rostlin na střevní mikrobiom;
13. znovu apeluje na Komisi, aby zohlednila závazky Unie vyplývající z mezinárodních dohod, jako jsou Pařížská dohoda o klimatu, Úmluva OSN o biologické rozmanitosti a cíle udržitelného rozvoje OSN;
14. zdůrazňuje, že v pozměňovacích návrzích přijatých Evropským parlamentem dne 17. prosince 2020 k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 182/2011 ⁽³⁰⁾, jež přijal Parlament jako základ pro jednání s Radou, se stanoví, že Komise nepovolí GMO, pokud povolení neschválí kvalifikovaná většina členských států; trvá na tom, aby Komise tento postoj respektovala, a vyzývá Radu, aby pokračovala v práci a bezodkladně přijala obecný přístup k této otázce;
15. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, jakož i vládám a parlamentům členských států.

⁽³⁰⁾ Přijaté texty, P9_TA(2020)0364.